

Jméno a příjmení studenta: Jana Hanousková
Téma bakalářské práce: **Hledání identity současných pražských židovských kongregací**

Oponent práce: ThDr. Markéta Holubová, Th.D.

Autorka si zvolila velmi zajímavé a nosné téma. Snaží se zmapovat minulost a současnost různých názorových proudů [ortodoxní (lépe řečeno tradiční, včetně chasidské dynastie Lubavič); konzervativní; reformní] v pražské židovské komunitě.

Po formální stránce si většinou počíná správně. Otázky však budí její sklon k unáhleným a paušalizujícím soudům, určitý redukcionismus a volba některých titulů sekundární literatury.

Někdy text působí jako mechanicky převzatý nebo snad nepozorně přeložený z publikací anglosaské proveniencí (viz s. 27 – pojem “Identity Card“ namísto sousloví “občanský průkaz“; opakované užití výrazu “gypsies“ – s. 35 a 82; naprosto zavádějící formulace na s. 73, která se s největší pravděpodobností týká učebnice *Haleluja. Hebrejská řeč*, sepsané rabim Richardem Federem aj.).

Některá fakta nejsou vůbec uvedena; například: Na straně 16 mluví autorka o repatriantech z Podkarpatské Rusi, aniž by později zmínila jejich podíl na udržení náboženského charakteru Židovské obce v Praze v období komunistické totality, s čímž ovšem přirozeně souvisí změna modlitebních zvyklostí ve Staronové synagoze [minhag Prag byl parciálně překryt minhagim a nápěvy pocházejícími z Podkarpatské Rusi (po roce 2009 se kantorem Staronové synagogy stává Bryan Wood a částečně se vrací k minhag Prag)]. Jana Hanousková rovněž opomenula skutečnosti spjaté s minjanem Jubilejní synagogy, který zůstával v kontaktu se specifickou předválečnou pražskou tradicí – především díky osobě chazana Ladislava Mošeho Bluma (1911—1994). Tyto informace se jeví obzvláště důležité v návaznosti na názor ohledně porušení kontinuity židovského života v Praze (s. 41).

V podkapitole pojednávající obecně o konzervativním judaismu (s. 20–21) měla pisatelka zaznamenat existenci různých variant tohoto proudu (např. conservadox; flexidox aj.); v podkapitole pojednávající o progresivním judaismu (s. 18–19) měla obdobně postupovat v případě rabiho Mordecaie Kaplana a rekonstrukcionalistického hnutí.

Obraz Židovské obce v Praze po roce 1992 je poněkud zavádějící, nezdá se být příliš lícen dosti hostilním způsobem; jako by autorka nevěděla, že halacha (včetně jasných pravidel týkajících se příslušnosti k židovskému společenství) a ortopraxe jsou základním stavebním kamenem tradičního judaismu; jindy se jí nedaří vyvarovat takřka bulvární zkratky (s. 36–38).

Na straně 31 praví, že nerozlišuje mezi rodilým Židem a konvertitou; načež na straně 42 dává zaznít osobním výlevům členů ŽOP. Škoda, že se pisatelka nechce problematikou gijuru zabývat hlouběji; jedná se o fenomén nesmírně signifikantní, mimo jiné proto, že konvertité představují nezanedbatelný faktor z hlediska religionistického a sociologického.

Jana Hanousková nereflektuje práci institucí Nakladatelství Sefer; Hidden Child a dalších organizací (ať již mají vazbu na ŽOP nebo FŽO v ČR) přispívajících k rozvoji a kultivaci židovské identity.

V kapitole věnované CHaBaD Lubavič se vymezuje proti tvrzení, že zmíněné chasidské hnutí je sektou (s. 36–38); pravdou nicméně zůstává, že někteří vyznavači domnělého mesiášského nároku rabiho Menachema Mendela Schneersohna jsou natolik radikální, že již de facto opouštějí mantinely vytyčené židovskou věroukou (viz úvahy a rozborů Davida Bergera, zvláště knihu *The Rebbe the Messiah, and the Scandal of Orthodox Indifference* z roku 2001).

Jana Hanousková měla zmínit neoficiální, takřka ilegální vydání *Likutej amarim* v totalitní ČSSR (Artia, 1980), které, viděno perspektivou CHaBaD, bylo součástí duchovního boje proti sitra achra. Schází též jakýkoliv údaj o lubavičském měsíčníku (později občasníku) *Chinuch*, jenž v České republice vycházel v letech 2001—2004.

V souvislosti s děním v reformních kongregacích měla uvést prakticky celorepublikové aktivity kantora Michala Foršta (fungujícího rovněž jako učitel v záležitostech židovství). Na straně 63 absentuje informace, že roku 2008 vyšla péčí Bejt Simcha modlitební kniha progresivního judaismu pod názvem *Hegjon lev. Sidur*.

Nechápu, proč autorka zcela pomíjí z mnoha důvodů zajímavou (i když lehce kontroverzní) sefardskou komunitu Šuva Jisra'el (Shuva Israel) založenou izraelským rabim Joši'jahu Josefem Pintem, jejíž modlitebna a ješiva existovaly v Praze v letech 2011—2013.

Za chybu považuji přílišné spoléhání se toliko na sociologické výzkumy a definice Zviho Gitelmana; jeho názory měly být vyváženy citacemi např. Ezry Kopelowitze; Yael Israel nebo Lynn Davidman, což jsou sociologové náboženství. Citace Israela Shahaka představují v daném kontextu lapsus.

Poznámkový aparát je veden korektně, byť nejsou využity jeho možnosti [vysvětlivky by byly potřebné zvláště na s. 34; 35 a 73 (nepoučený čtenář velmi snadno zamění rabiho Michaela Marmura a rabiho Dowa Marmura)]. Seznam zkratk, žel, není úplný.

Diplomová práce Jany Hanouskové je jako celek poněkud nekonzistentní a lehce nevyzrálá.

Navrhované hodnocení: 2 až 3.

V Praze dne 7. 6. 2014

ThDr. Markéta Holubová, Th.D.